

Tudományos tanácskozások Szegeden

Altajisztikai konferencia

Tudósok húsz országból — Ötven előadás

Egy hétig tartó nemzetközi altajisztikai konferencia kezdődött tegnap Szegeden, a József Attila Tudományegyetem Dugonics téri aulájában. Az altaji, vagyis a török, a mongol és a mandzsú-tunguz népek nyelvi, valamint történelmi és néprajzi kapcsolataival, ezenkívül külön török nyelvészeti és történelmi kérdésekkel három szekcióban, összesen mintegy ötven előadásban foglalkoznak a húsz országból összehozott tudósok. A konferencia több mint száz résztvevője között mintegy hetvenöt külföldi tudós szerepel.

A megnyitón, ahol egyebek között jelen volt dr. Konce János, a megyei pártbizottság osztályvezetője is, a tudományos kutatókat dr. Ligeti Lajos akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Belsőázsiai Tanszékének vezetője, a konferencia ez évi elnöke köszöntötte. Ezután dr. Márta Ferenc akadémikus, a József Attila Tudományegyetem rektora, s Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese mondtak üdvözlő szavakat.

Az első napon elhangzott bevezető előadások, tájékoz-

tatók rámutattak, hogy az altajisztikai konferencia állandó jellegű. 1958-ban tartotta alakuló ülését — az előzőleg Münchenben rendezett nemzetközi orientalista kongresszus határozata alapján. A kongresszus ugyanis már nem nyújtott eshetőséget arra, hogy kellő teret szentelhesse a sajátos altajisztikai kutatások megvitatásának. Ezért alakult tehát az állandó altajisztikai konferencia, amely évenként más-más országban ülésezik.

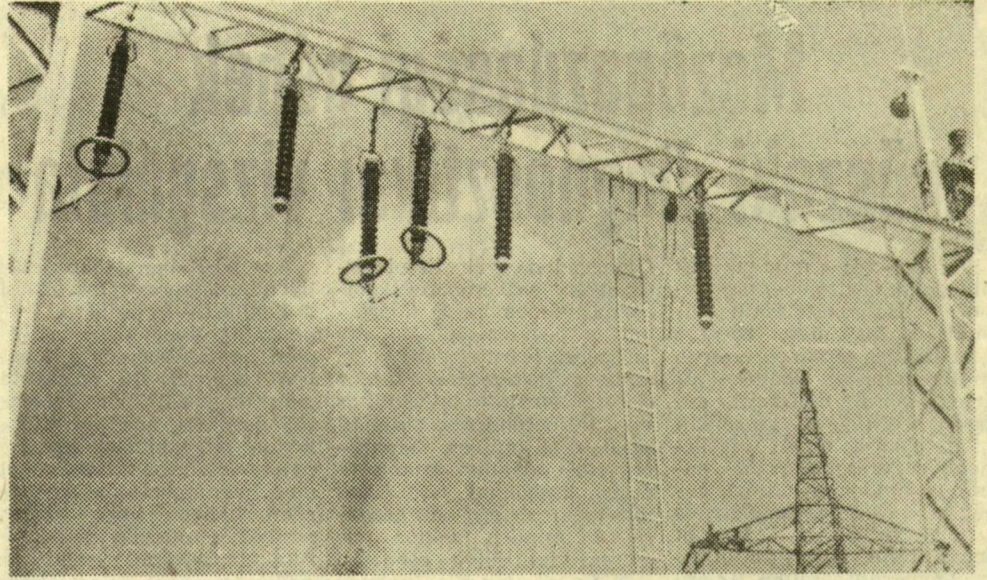
A magyar tudósok kezdetől fogva tevékenyen részt vesznek a konferencia munkájában. Ennek egyik oka, hogy a török és a velük történelmi kapcsolatban álló mongol népeknek megkülönböztetett szerepük volt a magyar nyelv és nép történetében. A finnugor és az altaji népek ősi rokonságának kérdése a magyar őstörténet legrégibb korszakához tartozik. Az önállóvá vált magyar törzsek megjelenésétől kezdve szoros kapcsolatban álltak török szomszédaikkal. Majd a kun és besenyő bevándorlás, a tatárjárás, a török hódoltság,

a kuruckor és a 48-as szabadságharc török vonatkozásai hagytak kitörölhetetlen nyomokat történelmünkben. Krónikáink és Juliánus korai érdeklődése óta nem szűnt meg a magyar tudomány figyelme e kérdések iránt. A magyar szakemberek érdeklődését ma az jellemzi, hogy a problémákat történeti szempontból, marxista módszerrel, a kérdések magyar vonatkozásainak és világtörténelmi összefüggéseinek egyidejű figyelembevételével közelebb hozzák.

A magyar altajisztika nemzetközi elismerésének egyik megnyilvánulása, hogy az idei konferenciát hazánkban rendezték meg. A résztvevők a tudományos program mellett megismerkednek Szeged nevezetességeivel, majd megtekintik a magyar puszták egyik utolsó rezervátumát, a Bugaci Állami Gazdaságot.

A konferencia alkalmából a magyar altajisztikai kutatásokat reprezentáló tudományos könyvekből, illetve ilyen témájú szépirodalmi alkotásokból kiállítást nyitottak meg az egyetemen.

D. B.

Féllábon a levegőben

Nem szakma ez. Csak munka. Asni a gödröt, s ha vizes a talaj — keszonalapot csinálni, betonozni, csörlős autó segítségével helyére emelni a negyvenházas oszlopokat. Aztán szabályozni a vezetéket: ne feszüljön túlságosan, s ne ereszkedjen a szabályszerű alább. Mert a vezetéket oszlopokat képes ki-rántani a helyükből, ha nem hozzáértő kéz szerelte föl. A távvezeték építőinek fizikummal is bírniuk kell, ha féllábon szükséges nyolc órát állni az oszlopon. Kánikulában, sűrítő szélben. Esőben vagy hózáporban.

HÚSZ ÉVE

— Csak csodálkoztam, amikor kijárták az iskolát. De igazsággal mondja az asszony: látod, felnőttek a gyerekek, te meg itthon se voltál. 1949 óta csak a hét végén vagyok otthon, meg szabadságon. Vagy ha beteg vagyok. Most már az is előfordul. Jánoshidára való! Eszes Antal a többiekkel együtt most az Öthalmi úti OVIT-

állomásnál szorgoskodik. S holnap? Holnap, meglehet, az ország másik végében. As, betonozik, s ha kell, oszlopot is mászik. Bár ez inkább a fiataljának való. Eszes Antalnak pedig már két év híján megvan a nyugdíjideje.

— S a pénz? — Azzal nem lehet mesze rugaszkodni. Húsz év után se tudtam elérni a tízforintos órabért. Kilenc-negyvenem van. De most már kihúzó a nyugdíjig. Jöjjenek a fiatalok!

Csak hogy a fiataloknak nemigen akarózik előkerülni. Pető János, a csoportvezető körbement, szó nélkül. Harminc éven aluli nem dolgozik közöttük. Aki itt van, mintha öröktől csinálná ezt az örökkévalóságig. S innen mindig kétszáz, háromszáz, négyszáz kilométerről, valamelyik borsodi, nyírségi faluból. Még féllábbal sem otthon. S van, aki már félszívvel sem itt, a szakmában.

— Ha jövőre meglátogat bennünket — néz körül a Jánoshidára való Eszes Antal —, lehet, hogy csak a legöregebbeket találja itt. Lám, most is megy egyikünk, az a fiú. — S int az utolsó napját már felében eltöltött negyvenes, zömök férfi felé, aki egykedvűen támaszkodik a lapátra. — Tizenöt, ahogy most, bizonyosan nem leszünk.

KŐ ÉS SÁR

— Építen itt fogott el a kedv? — Voltunk már nehezebb úton is. A Vértessben építettünk távvezeték Dorog felé. Itt — célzó a magas szegedi talajvízre — csak sár van. S még mindig jobb, ha az hull az ember fejére, s nem a kő. A kedv attól fog, hogy máshol már többet keresnek, pedig nem is kell utazgatniuk. Kapunk mi havonta 500 forint külszolgálati díjat, de az ötvenes években, amikor kezdtük, az is 860 volt. Ez a munka eszi az embert, annyira, hogy az ember nem is tud eleget enni.

— Szórakozás? — Próbálna csak meg. Algyón a barakkokban lakunk, mire hazatérünk, csak végigdőlünk az ágyon. Hajnaltól estig dolgozunk, egész héten. Szombaton hajnalban felszáll aztán az ember a vonatra, délután ér haza, egy

nap múlva meg újrakezd. Igaz — ez évi vívmány ez — a vállalat már fizeti a gyorsvonatot is. Csak valahol le ne vonják.

Hangzavar. Kiszűrődik belőle a nemiség, nemiség, a hanembizony. Az ezüst vezetékek alatt szenvedélyesen, s gyanakvó egyhangúsággal mondják a magukét az emberek, akik valaha odahagyták a földet ezekért a felhőket célzó oszlopóriásokért. A poros svájci sapkák középet tűzi a nap. Ebédidő.

FESTENI IS KELL

— Igazuk van az embereknek?

— Valóban sokan hagyják itt ezt a szakmát.

— Amit nem is becsülnék meg túlságosan?

— Pedig univerzális dolgozót nevel.

— Engem a Szeged északi állomás érdekelt.

— Az csak csepp a tengerben. Csak tizenhárom oszlop.

— Mennyit állítanak fel naponta?

— Ha szériában vagyunk, naponta négyet. Az alapozás után két héttel.

— S a vezetékek?

— Huszonnégy nap múlva vezetéket is lehet húzni.

— Ki festi az oszlopokat?

— Ha szükséges, ugyanazok a szerelők. Az alvállalkozók nem szívesen csinálják, ha már terhelés alatt van.

— Igazán olyan könnyű volt ez a tizenhárom oszlop távvezeték-szerelés?

— Nem mondhatnám. Fel kellett venni a halálszisztemát is, mert a gödröt, ahol végül keszonalapot kellett, elöntötte a víz.

A boldog ember névrokonával ballagunk az OVIT-állomás épülete felé, Jó György technikussal. Detekre való, ahonnan a 220 kilovoltos távvezeték Szeged felé indul.

— Mégis van, aki marad.

— Ezt is lehet szeretni. Ezek az emberek megjárták egész Magyarországot — Kisvárdát, Celldömölköt, Ajkát, Devecsert, Bodrogkeresztúrt. S ott lesznek az Arad—Szeged 400 kilovoltos vezetékek építésénél is. Ha kell, féllábon, a huszonöt méteres magasban.

Bólintok. Előttünk tábla: Vigyázat, magasfeszültség!

Veress Miklós

Biokémiai nagygyűlés

Átadták az idei Szörényi Imre-emlékérmeket

A Magyar Biokémiai Társaság évenkénti hagyományos nagygyűlését korábban mindig Budapesten rendezte. Az idei, sorrendben az ötödik konferencia résztvevőit Szegedre hívták össze, hogy ezzel is demonstrálják: Szeged a hazai biológiai kutatások centrumává fejlődik. A szemeszteti klinika nagy előadói részében az ország minden részéből érkezett biológusok, orvosok, fizikusok, kémikusok, elméleti kutatók és gyakorlati szakemberek jöttek össze.

A tanácskozást dr. Guba Ferenc, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Biokémiai

Intézetének professzora, a Magyar Biokémiai Társaság elnöke nyitotta meg. Utána dr. Straub F. Bruno akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia nevében — és dr. Tóth Károly, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora köszöntötte a vendégeket.

A nagygyűlés első napján átadták a Szörényi Imre-emlékérmeket — amelyet a biokémiai kutatások területén kimagasló eredményt elért fiatal kutatók részére alapítottak, az MTA Biokémiai Intézetének 1959-ben elhunyt igazgatója emlékére. Az idei emlékérmeket és az

ezzel járó ötezer forintos pénzjutalmat Závodszky Péternek, a budapesti Biokémiai Intézet dolgozójának Bagdy Dániel, a Társaság titkára nyújtotta át. A fiatal kutató tartotta meg az első előadást: A térszerkezet szerepe az enzim működés szabályozásában címmel. A háromnapos konferencián hatvanhat előadás hangzik el.

T. B.

Utolsó szakaszban a Vadászati Világkiállítás előkészületei

A Vadászati Világkiállítás Albertirsai úti területén utolsó szakaszhoz érkeztek az augusztus 27-i hivatalos megnyitót megelőző előkészületek. A világkiállítás 33 hektáros területén hétfőn több mint kétezer dolgoztak és 100—120 teherautónyi szállítmányt vettek át a rendezők.

Hétfőn az Albertirsai úton tartotta értekezletét a világkiállítás előkészítő 19 szakbizottság egyike: ez a szakbizottság a központi, főtéri

bemutató programját állította össze. A szakemberek megállapították, hogy az előkészületek jól haladnak, határidőre elkészülnek a főtéri terület „berendezésével” az építők és a kertészek. Hétfőn például helyére került a magyar trófeabemutató igen változatos és a laikusok számára is sokatmondó anyaga. A fegyverbemutató pavilonjában az utolsó simításokon dolgoznak.

ta a legszörnyűbb tragédiákat.) Más életformához szoktak a mai 65—70 vagy 80 évesek, s máshoz a mai középkorúak, mint ahogyan — bár nem szorosan ide tartozik — egészen más elképzelések vannak az élet különböző dolgairol a mai fiatal nemzedéknek is. A sokszor alapjaiban eltérő gondolkodásmódokat egyeztetni — nagyon nehéz dolog, olykor szinte lehetetlen. Mindenesetre igen sok türelem kell hozzá mindkét oldalról.

S kell több lakás is. Az új lakásrendeletek kiadásakor az építészeti és városfejlesztési miniszter beszélt arról is, hogy — elsősorban Budapesten, de a többi városban is — épülnek nyugdíjasházak, s kísérleteznek ennek a problémának valamilyen, mind az öregek, mind a fiatalabbak számára nemcsak elfogadható, hanem kedvező megoldási lehetőségeivel. Valami olyan megoldásra van szükség, hogy szülők és gyermekek, nagyszülők és unokák úgy élhessenek: elég közel ahhoz, hogy segítsenek egymásnak, és elég távol ahhoz, hogy ne okozzanak gondot egymásnak.

Több törődést, figyelmet érdemelnek azok az idős emberek is, akiknek nincsenek közeli hozzátartozók.

Elveiben és alapjában jó a szociális otthonok hálózata — de több emberi melegségre, együttérzésre van ott is szükség. Újabb és mind több helyen bevált intézmény az öregek napközi otthona, ahol rádióhallgatással, beszélgetéssel, sakk- vagy kártyapartikkal töltik az időt azokban az órákban, amikor otthon nincs senki. Ezeknek az otthonoknak a számát is kell — és lehet is — gyarapítani, ezek létrehozása és fenntartása ma már a helyi tanácsok költségvetésén, nemegyszer — csupán ötletességén, rugalmasságán múlik.

Egyszer egy évben — immár hagyományosan — megrendezik ország-szerte az öregek hajpját. Ezen a napon — mi tagadás, kissé már formálissá válóan — úttörők közöttik virágcsokorral a nagy- és dédmamákat és -papákat, akik mosolyogva hagyják fényképezni magukat, amint kakaót iszik és kalácsot eszik. Ez a megemlékezés — még ha kevésbé külsőlegesen tartanak is — egymagában kevés. Hiszen ez csak egy nap, s az év másik 364 napján is gondolni kell az öregekre.

Például úgy, hogy a családon belül a fiatalabbak kezdenek a kölcsönösen megkívánt, egymás iránti türel-

met. Meg úgy is, hogy a különböző hivatalokban — például az SZTK-rendelőkben, ahol ők a leggyakoribb páciensek — előzékenyebben, megértőbben beszéljenek, bánjanak az öregekkel. Aztán úgy is, hogy a gépkocsivezetők (értve ezen mindenkit, aki autót, motorkerékpárt vezet) nagyobb figyelemmel, körültekintéssel vigyázzanak a városi utcákon és országutakon az idősekre, akik — talán azért, mert nem tudnak előrehaladott korban hozzászokni a nagy forgalomhoz — nem tudnak eléggé vigyázni magukra.

Régi mondás, hogy egy szülő fel tud nevelni akár tíz gyereket is, de tíz gyereknek is sok eltartani egy szülőt. Bizonyos, hogy ez az általánosítás így — mint minden általánosítás — túlzás. A humánus azt parancsolja, hogy az öregek gondolai legyenek a mieink, a mai dolgozó nemzedék gondolai is. A szülők felnévelték, eltartották néhány évtizeddel ezelőtt a mai „derékhadat” — nekünk őket nem kell eltartanunk. De öreg napjaitak gondtalanabbá, vidámabbá tenni — mindnyájunk kötelessége.

Várkonyi Endre

Országos tapasztalatcsere a téeszek társulásáról

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának kezdeményezésére hétfőn országos tapasztalatcsere rendeztek Jászapátiiban. A tsz-szövet-ségek vezetőinek, a szövetkezetek szakembereinek tanácskozásán részt vett dr. Nyíri Béla, a TOT titkára. Az 1969 közepe óta üzemelő „Jásztej” tsz-társulás tapasztalatai alapján értékelték a szövetkezetek ilyen jellegű tevékenységét és a fejlesztés lehetőségeit. A 6

jászapáti, jászakiséri, jász-szentandrás és jászvámi termelőszövetkezet közös vállalkozása példamutatóan szervezte meg az együttműködést.

A tagszövetkezetek, illetve a háztáji gazdaságok tehenészetéből naponta tizenkét-tizenhárom ezer liter tejet vesznek át és dolgoznak fel. A tapasztalatcsere résztvevőinek egyöntetű megállapítása volt: érdemes a jászapátiak példáját követni.